

Tik ilgi, lihdz labda mahjitaja weeta swabada, prahwe-
stom par to jagahda, ka deewalposchanu lihdz ar wiseem
jiteem amata udeewumeem tur ispiida waj nu pehz rindas
wisz jiti aprinka mahjitaj, waj ari no konfistorijas ezejts
pagaidu mahjitajs. — Swabadas mahjitaja weetas jaenem
4 mehneschu, wehlakais 6 mehneschu laika. Ja tee, no ku-
reem atkaras mahjitaja ezejtschana, schini laika mahjitaju ne-
iswehletu, tad konfistorija usdod wineem wehl ihu terminu un
ja ari tani tee to nedara, tad ta ezejt pate tur mahjitaju.

Draudzes, kuras mahjitaja ezejtschana peeder kronim, to
ezejt Wina Keisarista Majestate Pats us ezeschleutu ministra
preeschlikumu. Ja ministrija pate nesin neweena kreetna
landidato, tad ta prasa no konfistorijas kreetnako landidatu
sarastu, kuri jau nolikuschi otru konfistorijas eskamenu.

Draudzes, tur kronim peeder newis ezejtschana, bet tikai
apstiprinachanas teesiba, kamehr pate wehleschana peeder waj
nu draudsei, waj ari tikai labdat winas dakai, tur eewehleto
stahda preeschda konfistorijai un ta, lihdz ar sawu atsaufsmi
par landidatu, stahda to tahlat ministrijai preeschda deht ap-
stiprinachanas. Baltijas gubernas konfistorija pasino par
eewehleto gubernatoram, kuresch wina, lihdz ar sawu atsaufsmi
stahda preeschda ezeschleutu ministriju deht apstiprinachanas. —

Weetas, tur waj nu pascheem draudzes lozeffeem, waj ari
patronam waj wairakeem patroneem peeder mahjitaja ezejts-
chanas teesiba, tur eewehleto zel konfistorijai preeschda ar luh-
gumu, eewest amata. Konfistorija newar no ta atrautees, ja
ween tai us to naw labda nebuht likumiga teesiba. Par latru
schahda mahjitaja ezejtschana konfistorijai japasino latreel
ezeschleutu ministrijai un generalkonfistorijai. Pee latros
mahjitaja wehleschanas jabuht klast prahweitam waj labdam
konfistorijas lozellim jeb winas pilnwarneklam un jaluhlo, ta
tur noteel wisz lahtigi.

Ja faulta patronata teesiba (t. i. teesiba eewehlet
mahjitaju), teel eegubta sefoschos gadijumos: 1) Kad labds
dahwina par weiti gruntgabalu basnijas un mahjitaja dsi-
wolla buhwei; 2) kad labds usbuhtwe pats us sawa rehkena
basniju; 3) kad labds usbuhtwe mahjitaja dsihwollu un dah-
wina wina usurai wajadstgu semes gabalu waj naudas, ka-
pitalu un 4) kad labds usbuhtwe no jauna pawisam wezu
basniju, kura wais netila notureta deewalposchana.

Saur augstka mineteem darbeem eegubtai patronata
teesiba jadabun Wisangstaka apstiprinachana. Luteranu bas-
nijas leetas patrona teesiba pahreet zaur mantojumu no weena
us otru, ja ween ta naw saweenota ar sinama gruntgabala
pederechana. Wisada sinu war wina ispiidit tikai kriistigas
tizibas peederige. — Baltijas gubernas patronata teesibu
ihpachneeteem, tuzi pee tas likuschi waj nu zaur newilama
ihpachuma eegubschanu, waj ari mantochanas jeka un kas
nepeeder pee luteranu tizibas, atlaus, pehz paschu patifschanas
pee mahjitaju wehleschanam waj nu personigi scho teesibu is-
leetos, jeb waj to zaur pilnwaru nodot zitam luteranu-tizigam
personam, waj ari weetejam konfistorijam. Ja labds no wi-
neem scho sawu teesibu 6 mehneschu laika neisleeto, tad, ta
jau minets, konfistorija ezejt mahjitaju pate.

Ja patronata teesiba saweenota ar draudzi atrodoschos
muischas pederechana, tad tai zita rolas pahrejet, pahreet
lihdz ari patronata teesiba. Ja patronata teesiba peederigeje
lihdz ar krona muischu kronim un ja tas to ardo
jeb dahwina us wisu muischu un us dsiutu labdat privat-
personai, tad ari patronata teesiba pahreet no krona us scho
privatpersonu. Wet ja muischa adota tikai us labdeem ga-
deem, waj ari lihdz sinamas personas muischa beigam, tad
patronata teesiba pahreet kronim.

Ja muischa teel dalita, tad patronata teesibu war tee
las dalas, nodot weenam no wineem lihdz ar wisam ar scho
teesibu saweenotam preeschrozibam. Schahds sawlarpejs
lihsums teel apstiprinats parofida jeka no sinamam eestahdem
un weeteja konfistorija pasino par to zaur generalkonfistoriju
ezeschleutu ministrijai.

Ja tas, kam peeder patronata teesiba, naw wehl sa-
sneedhis pilngadibu, waj ari gara mahjibas waj zitu eemeflu
deht no sawas mantas pahwaldibas atslahdinats, tad scho
wina teesibu ispiida wina atslahdinats. — Ja par peederumu ar
turu saweenota patronata teesiba, isfludinats konkurs, tad
patronata teesibu ispiida konfistorija.

Lihdz ar patronata teesibu pahreet ari wisas goda
preeschrozibas un sewischi peenahstas.

Patronata teesibas saude: 1) kad peerahdits, ta persona,
kurai peeder patronata teesiba, eewehlejuse mahjitaju waj nu
par naudu, waj labdu zitu neattautu patigu eemeflu deht,
2) kad peerahdits, ta ta tischu peesawinajuses few basnijas
mantu, jeb zitadi ta basnijas teesibas atslahtruse, 3) kad ta
3 reij no weetas newis newakas, bet nolaidibas deht naw is-
leetojuse sawas patronata teesibas un beidsot 4) kad basnija,
tura tam bija jausur, til sagruwuse, ta tani wais newar
noturet deewalposchana. Birnos trijos gadijumos pahreet
patronata teesiba, lihdz kamehr patrons dsihwo, us paschu
draudzi, bet pehz wina nahwes us wina likumigeem mante-
neeteem. Pehdeja gadijuma turpretim us to, kas basniju atkal
no jauna usbuhtwe.

Sautajumi par patronatu teesibu saubeschanu peestriht
laizigam teesam, bet tam peenahlas eepreesch ispreeschanas
peepraft par scho leetu garigas preeschneezibas domas.
Stridus par to, kam draudzi peeder patronata teesiba, ranga
pagaidam ispehtit draudschu preeschneezibas walbes un zitas
wineem lihdsigas basnijas mantas leetu pahrinataju eestah-
des. Winas ranga stridneelus sawa starp kameerinat, bet
ja tas winam neisdobas, tad tas nodod schis leetas formalu
isfchirschanu ari peederigam laizigam teesam.

Pee mahjitaju wehleschanam teel usstatits tas no landi-
dateem par eewehletu, preesch kura nodota balzu leelaka daka.
Ja wehleti teel wairat neta 2 landidati, tad par latru no
wineem nobalso fewischi, lai staidri isfnatu, zil katreis no
wineem dabujis „ja“ un „ne“ balzis. Wet ja neweenam
no wineem neisnabt postins balzu wairums, t. i. wairat neta
no wineem balzun, tad balso ureis par abeem teem landi-
dateem, kuri dabujis wiswairat balzu, lai dabuhtu pee-
teelofcho wairumu preesch weena no wineem. Ja isnabtu,
ta balzis lihdsigas, tad iswehlet weenu no scheem landidateem
usdod patronam starp kompatroneem un tur labda naw, tur
konfistorijai.

Neweenu mahjitaju newar eewehlet pret draudzes grihu,
zitahk tai swarigi eemefli schahdu negribu isteht. Tadeht

jaraugas us to, ka wisas draudzes, kuras naw teesbu pa-
scham sawu mahjitaju wehlet, isnemot weenigi tas draudzes,
kuras toti tahlu no konfistorijam ezejtscham mahjitajs, eklam
tas wehl ezejts, kata spreidzi tani draudzi, kura tas nahks
par mahjitaju. Ja draudzes lozeffi labdu nebuht likumigu
eemeflu deht to par mahjitaju negrib, tad teem tas japasino
diwu nebehu laika konfistorijai waj nu zaur prahweitu, waj
basnijas preeschneeteem. Konfistorijai peenahlas spert waja-
dhisos sotus, labdus apstahkfi prasa un pahnot par to ka
ezeschleutu ministrijai, ta ari generalkonfistorijai.

Ja konfistorija pasludina sawu spreedumu labda mah-
jitaja wehleschanas suhdzibas leeta, tad tai ihpachai jaistahda
suhdsetajeem, ta tee war spreedumu pahrsuhdjet 7 deenu laika,
rehlinot no pasludinachanas deenas. Sawus spreedumus
war konfistorijas ispiidit til tad, kad tee nahkschi likumiga
spehla. (Generalkonfistorijas pawehle no 1894. gada
30. marta.)

Ja patrons jeb patroni eewehlejuschu labdu landidatu un
ja konfistorija to neweew amata, tad tee, ja wimi to eestata
par sawu teesibu atslahschanu, war par to peewest suhdzibu
generalkonfistorijai. To paschu war darit ari labds landi-
dats, ja tas doma, ka tam teesiba suhdset par konfistoriju
labda us wina eewehleschana par mahjitaju atteezofcha leeta.

Ja labds mahjitajs grih pahzleetes us zitu draudzi, waj
ari sawu amatu atstah jeb pawisam no garigas kahrias is-
stahtees, tad tam papreesch jaisludnas konfistorijas atwehle
un lihdz tam janogaida. Pee tam wisas peeleek wajadhisos
peerahdijumus, ta wisz wina amata peenahkumi no wina is-
piiditi. — Pee labda mahjitaja pahzelschanas nestatas ween
us wina spehju un sinaschanam, bet ari us wina agrato
deenestu.

Ja labds mahjitajs wehlesch wezuma, mahjibas waj ari
slimibas deht sawu amatu atstah, tad wina pehzmahjeem
wajadhisos winam ismaksat treschu daku no wiseem eeahkum-
meem. — Top ari atwehlets ar konfistorijas apstiprinachanu
wineem pascheem sawa starp zitu ihpachu lihsumu nosleht,
pee kam konfistorijai jastatas us to, ka lihsuma tittu wisz
staidri un gaischi notehts.

Mahjitajs war ari peenemt ar konfistorijas atwehli few
palihgu, is tahdeem landidateem, kuri dabujuschu teesibu spre-
dikt teht, ja ween no draudzes lozeffeem neteel labdu nebuht
eewehrojumu eemeflu deht pratrana jelta; bet schahdam pa-
lihgam newar usdot labdu amata peenahkumu ispiidischanu,
labdu brihw darit tikai peenahzigu kahria ezejsteem mah-
jitajeem.

Ja labds mahjitajs newar wezuma, slimibas jeb mah-
jibas deht sawu amatu ta peenahlas ispiidit un grih nemt
few palihgu preesch wisu amata peenahkumu ispiidischanas,
tad tam, dabujuscham eepreesch sawas draudzes peechschanu
preesch no wina iswehleta landidata ezejtschanas jaluhdi konf-
istorija, lai to apstiprina. Ka konfistorija sawu atwehli dob,
ta pawehl mahjitaja palihgu swinigat amata eewehltit (ordinet),
ja ween tas naw jau agrati zita weeta ordinet un tad to
draudzes mahjitajs stahda labda suhtwe waj swehtru deena
no altara draudsei preeschda ar swinigu useenu. Ja ar schahdu
palihga mahjitaja (abjunktur) weetu saweenota krona alga,
tad konfistorija pahrsuhdjet preeschda ezeschleutu ministriju
deht apstiprinachanas. Par latru palihga mahjitaja
schanu konfistorijai japasino generalkonfistorijai. — Swarigu
eemeflu deht konfistorija war aisleegt no mahjitaja ar draudzes
peechschanu eewehleta palihga apstiprinachanam. Kas naw
ar to meera — war zelt generalkonfistorijai suhdzibu us wis-
pahreja pamata.

Kad mahjitajs fastimis ar ilgi welkofchu slimibu un ja
tam naw palihga, tad prahweitam un tur wina naw — kon-
fistorijai jagahda par to, ka mahjitaja amats teel par slim-
ibas laiku peeteelofsch pahwaldits. Ja abrti atstah, ta naw
jeriba slimibu dsebet, waj ari ja ta welkas jau wairat neta
gabdu, tapat ari, ja mahjitajs jau til nespehzijs waj wezs,
ta tas newar wisas sawa amata peenahkumus ispiidit, tad
konfistorijai wajaga, wisas schos apstahklus eewehrojot, ar
draudzes peechschanu ezejt mahjitajam palihgu.

Mahjitaja palihgu ezejot mahjitajam wajaga weenmehr
nosleht ar wina labprahstigu lihsumu par to, labdu daku tas
dabu no wina eeahkumeem. — Ezejtschana par mahjitaja
palihgu pate par fewi wehl nedod teesibu us wirsmahjitaja
(Pastor ordinarius) weetu, ja ta teel swabada. To eewemot
janem wehra wisz tas, kas wispahre par mahjitaja weetu
eewemschanu notehts. — Wisas pahrlapjums, kas jeltos
starp mahjitaju un wina palihgu eewehmumu deht, isfchir-
konfistorija us stary wineem noslehtga lihsuma pamata.

(Turpal wehl.)

No eekschjentes.

a) Waldibas sinas.

Ezejts: par Widsemes gubernas ahrfahrejeem
weterinareem: Elzborgs un Kelders; par Leepajas
dshwoneelu atslahdibas beedribas weterinarabrtu — Nito-
lajews; Radomas domeņu waldes darbwecha bijuschais
palihgs Wadimirs Maranowitschs par ahrfahreju
eerechoni Baltijas domeņu walde.

Echinus paugstinati: par galma padom-
neeteem: meschu rewisors Bekkers un Jelgawas-
Bauskas apgabala ezejtna meerteesnes Stokosubows;
par kolegiju afeforeem: Sezes meschungs La-
pinski un Rigas aprinka abrtis Wisenbergs.

Zehsu: Walkas aprinki par basnijas wirs-
preeschschahwi apstiprinats Abdaschu barons Baltajars
fon Kampenhauzens; par basnijas wirspreeschschahwu
amata laizigeem afeforeem us tolofcheem 3 gadeem no
1902.—1904. g. apstiprinati: preesch Rigas-Walmeeras
aprinka Arnolds fon Samson-Simelstjerna,
preesch Zehsu-Walkas aprinka Waks fon Kreuschs.

Domiris un isfchegts no deenesta sarastteem Widsemes
gubernas waldes shmechanas nodatas jaunatats mehrneeta
palihgs, kolegiju sekretars Reimans.

Konjessias. Widsemes gubernatora lungs atfahwis:
1) maspilsomam Sultujam Kersteinam eerihot Walka,
Uhdens eela, Wichmana nama, trahpschanas eestahdi bes
mechanista dsineja; 2) maspilsomam Hugo Wendtam
eerihot Waltensberga muischa, Walmeeras apr., labibas

makamās dsinawas ar twaitu dsineju; 3) Peteram
Baloscham usstahdit wina dsinawas Malupes pagasta,
Walkas aprinki, maschinu preesch spitschlu lozinu isstahda-
schanas; 4) semneklam Karlim Fauzitiim pahwest wina
drufatawu un gramatu pahrdotawu Limbaschos no
Zehsu eelas, Wunza nama, us Kaubina namu pee tirus
laufuma; 5) semneklam Kirilam Likmanam eerihot
Garseedu mahjās, Rembatas pagasta, fotografistu eestahdi un
usnemt fotografistus usnehmumus wisz Widsemē.

b) Baltijas notikumi.

**Widsemes gubernas kara klaušibas fo-
misija** pasino, ka Rigas pilsehtas un Widsemes aprinka
kara klaušibas komisijas schini gabā sawu retruschu eesaul-
schanas darbibu usfahs schahdas deenas:

Rigas pilsehtas komisija preesch Rigas aprinka I.
(pilsehtas) lantona Rigā 15. oktobri.

Rigas aprinka komisija
preesch II. lantona Rigā 28. oktobri.
" III. " " 23. "
" IV. " " 15. "

Walmeeras aprinka komisija
preesch I. lantona Walmeera 28. oktobri
" II. " " Limbaschos 15. "
" III. " " Walmeera 24. "

Zehsu aprinka komisija
preesch I. lantona Zehsus 28. oktobri
" II. " " " 15. "
" III. " " " 21. "
" IV. " " " 24. "

Walkas aprinka komisija
preesch I. lantona Walkā 26. oktobri
" II. " " " 18. "
" III. " " " 23. "
" IV. " " " 15. "

Schogad no Widsemes eesaujamo retruschu skaitis lihdsi-
najas 2913. Pehz kara klaušibas komisijas sludinajuma „Wid-
Sub. Aw.“ schis skaitis pa aprinkeem isdalas schahdi: No Rigas
pilsehtas lantona jadow 223 (no 545 kara klaušibas
gadus esofcheem, atstaitot pirmshireneelus); no Rigas
aprinka 323 (no 790); no Walmeeras aprinka
339 (no 826), no Zehsu aprinka 345 (no 845); no
Walkas aprinka 322 (no 790); pahreje retruschu nahs
us Widsemes igauņu daku.

**Stempelpapiru un marku pahrdoschana da-
schas Widsemes pasta eestahdes.** Widsemes krona
palata muisz lihdsi atslahdit, ta us stempelmodolu usstawa
136. un 137. pantu pamata publitas ehrtibas laba stempel-
papiru un marku pahrdoschana tiks atklahsta schahdas
pasta un telegrafa eestahdes Widsemes gubernā: Stul-
manu, Wez-Gulbenes un Majoru pasta-
telegrafa kantoros, Intschulaina, Kemernu,
Kofneses, Duhstera, Salazes, Awelenteinas,
Kilfonda, Kuliwales, Orljars, Wez-Peebalgas un
Komesstalna pasta-telegrafa nodalas, Jfchskiles,
Stribweru, Madleenas, Rembatas, Ligates,
Pahrsuhdibas, Pilschholmas, Abijas un Keras pasta
nodalas. Stempelpapiru un marku pahrdoschana schals
eestahdes schahdes no 15. septembra 1904. g. —
bet schahdas peemahlas par to zenu, labda drufatu us papireem
un markam wisas deenas un stundās, tad min. eestahdes ir
atklahtas preesch pasta korespondentschu peenemschanas un is-
doschanas.

No Slokas pagasta. Swehtdeem, 1. septembri,
Lapmechā, Welera lga telas tika notureta Rigas Submalas
Swejneezibas beedribas padomes lozeffa wehleschana. Par
preeschneetu eewehleja Th. Bekeri, ta weetneetu — J. Silu,
rakstwebi — skolotaju J. Jansonu, ta weetneetu — D. Stun-
stina, tafeeri — A. Paugu, ta weetneetu — J. Blodneetu;
par padomes lozeffeem: J. Sehli, J. Petersonu, K. Meieri,
K. Piki; par landidateem: P. Petersonu, P. Diolu, J. Paugu,
A. Strupi. — Jau tuhlin beedriba eestahdas pahri par
50 beedru un daudhi isfajuschu wehleschanas turpmati eestah-
tees, stary teem ari dachu konferwu fabrikanti. — Ir isplat-
juschas baumas, it ka beedriba zentifschotees kaiter swenjeeteem-
leestuhpneeteem t. i. murdu ihpachneeteem, bet schahdas bau-
mas bes pamata, jo beedribas noluhks tatschu nawa spehls
schekt, bet weenot. Jawschlas, faut weenofschans ari notittu,
jo ta scho nepeeeeschana. Beedribas adrese: Rigas Sub-
malas Swejneezibas beedribai, vp. Ilkones.

No Widsemes wideenas. Schis wasaras ausfahs
un slajais laiks muischu sentureem ir til nelahwehlis, ta
slitaku newar eedomatees. Semtopibas darbi neet nelur us
preeschu, tapehz ka latras rajchas eewahschana toti wehlu
noschojās. It fewischi leels posts bija jareds pee lopbaribas
eewahschanas, jo dachu nedeku pawadiji, kad i ne sawas ne-
dabuji. Naw to brihnitees, ta dacham senturam no wisa
eewahkla seena, naw ne sawas kreetnas baribas, bet ta lihdsi-
najas wairat mehseem neta lopbaribai. Reti labds
peetika, kam nebija seena schuhnis jathra abru, waj sawdes
jaisahda un par jaunu japahrschahda, jo seens, kas bija tikai
apstunats, dega lopā. Bija gadijumi, ari tiklihdsi laudse bij
isjaukta, jeb schuhnis istihrits, kad usnahja leetus un u i
pa nedetu nedabuji atpakal. Daudseem, kam plawas atrodas
semās weetas, it fewischi us upem, wehl tagad stahw nenos-
plawas, it ihpachai tas salams par teelgruntneeteem, kam
plawas atrodas us Gaujas un zitam upem, teem seens bija
jogahda no abreenes, jo upju plawas ta bija pahrluhduschas,
ta wisa sahle atrahdas sem uhdens. Sahle bija brangi pa-
augufe. Augustā mehnesi tika wairat seena eewahkts, neta
julija, kaut gan augustā sahsuma wareni uhdens pludhi us-
nahja, tad tomehr ta widus un beigas bija puslihds saufs.
Abholinsch schogad nebija nelahds teizamais, it fewischi pirmā
gada bija toti wahjich, kura zehlons bija pehnais saufums,
zaur to tas nedabuja sadihgt. Abholinsch schogad pahwa ap
Jekabeem (25. julija), kamehr zitus gadus to pahwa ap
Sahneem (24. junija). Za tad abholinsch noschojees wisu
mehnesi wehlat. Seemas sehja bija apmeerinoscha, kaut gan
semās weetas un seemeta peegahses to pawasari sneegs igu-
leja, tad tomehr smilts seem ta bija pat brangi isderules.
Kubsus schogad pahwa augustā mehnescha beigās, kamehr

wiſi dotos atpaſat uſ Nigu, bet neefot zela naudaſ. Tikai diwi no teem paſpehjuſchi privati nopelnit zela naudu un tad ari tuhlin lauduſcheeſ prom no Hamburgaſ. Bilweſi, taſ wiſu ſcho iſteiza ſcho rindinu rakſitajam, brihđina wiſuſ tauteeſchuſ no zeloſchanaſ uſ Hamburgaſ jeribaa tur dauf to ſapelnit. Lihđi ar wineem no Hamburgaſ Buhwebedribaa atfal abrauziſ uſ Nigu lahdſ agenta, lai ſalibtu jaunu partiju ſtrahneeku, tapehđ beretu gan ſcho beedinajumu eewehrot.

Laſchu perinaſchana teel jau ilgus gaduſ iſdarita kopeji uſ Nigaſ pilſehtaſ un ſchejeeneſ ſwejneeku amata rehđina, eelaiſhot Daugawa, Dgre un Pehrſe maſuſ laſenuſ. Ra no pilſehtaſ muſiſchu waldeſ pahreſata par 1902. gadu redſama, tad lauru gadu ſchiniſ upeſ teel eelaiſti lahdđ 125,000 jauni laſeni, zaur to iſgaduaſ zelaſ 850 rbf. leeli iſdewumi. No ſchiſ ſumaſ maſka pilſehta 600 rbf. un ſchejeeneſ ſwejneeku amata 250 rbf. Tikai, la dſird, tad pilſehta no ſawaſ puſeſ upureſhot ſcho ſumu pehdejo reiſi, un duhuſ jawehlaſ, ta raktu iſſinatati lihđeſki žitru, ta muhuſ upeſ taktu apgahđataſ ar maſeem laſeneem, jo žitadi ſchi eewehrojama un ſlawena ſiwju fuga waretu pee mumaſ gluhđi iſmirt.

Swejaſ teeſiba Babiteſera lihđi ſchim tita iſſeetotaſ no Nigaſ pilſehtaſ, la Pintu un Salaa muſiſchaa ihpaſchneezeſ un ari kronim uſ ſweju ſchini eſera bija ſerwituteſ teeſibaſ. Widuſ laiſoſ ſchi ſerwituteſ teeſiba bija Widſemeſ brunneeku ordem un no ta pahrgahjuſe uſ Kurſemeſ berzogeem. Kad Kurſeme tita peewenota Kreewiſai ſchi teeſiba pahrgahja uſ kroni, tuſeſch no 1838. gada ſahlot eenahđumuſ, to winam ſchi teeſiba dođ atſahbi Nigaſ pareiſtižigo biſkapam. Eewehrojot, la iſſeetotot ſwejaſ teeſibu kopigi, jehlaa daſchaa neehribaa, Nigaſ pilſehtaſ domeneeki ſawa 1900. gada 9. oktobra ſehde noſpreeda, dođ kronim, ja taſ no ſawaſ teeſibaſ uſ ſweju Babiteſera atſajitoſ, 22,840 rbfuſ weenteiſeju iſmaſku. Lihđi ſchim kronim ſwejaſ teeſiba eenejuſe 685 rbfuſ gada, taſ ar 3 prozenteem kapitallſeti, iſtaſtuſu peepolito ſumu. La la kroniſ bija ar meeru un lihđumuſ ſcha gada 18. martā Wiſaugſtaſi applirinaſ, tad Nigaſ pilſehta ſchim brihđſcham weeniđa ihpaſchneeze par ſwejaſ teeſibu Babiteſera.

Hjbrufumuſ. Neſen ap plſi. 7 rihđa lahdam eebrauzejam lauzeneekuſ E. ahrpuſ Jaħna wahrteem, ne taħlu no Bruſchu Kroga, diwi wihreeſchi aptuſejuſchi ſirgu un atpraſjuſchi nauđu, la ari ehđamaſ leetaſ. E. atbildejiſ, la naudaſ neefot un uſjirtis ar paſtrogu ſawam iſchallajam ſirgam, lai aħraſt taktu no blehſcheem projam. Bet weenſ no gluhđam mehđinaiſi ſirgu ſaturet. Kad otriſ redſejiſ, la ta neeſ ta leeta, meteeſ wihruſ uſ wejuma un nu iſzehlufeſ žihna, tomehr blehſcheem neidewaſ laħđa, jo tuwojuſcheeſ diwi ſtrahđneeki, zaur to abeem rahwejeem bihiſ jamuhl. Weenſ no teem paſehriſ gan maſu ſpainsi ſweeſta, bet ar to neideweſeſ iſbeħđt. Strahđneeki wiſu noehruſchi, atnehmuſchi laupijumu un nodewuſchi to peħđ peederuma; otram bleydim iſdeweſeſ iſmuſt. E-am druſtu eekraħpetiſ giħmiſ.

Uo aħrſemem.

Rudolfa Wirchowſ +.

Kad Rudolfa Wirchowſ 13. oktobri 1901. g. ſwineja ſawu 80. dſimſchanaſ deenu, tad, neſtatoteeſ uſ ſawu leelo wejumu wiſch meehgi un garigi biħ wehl til ſpiratſ un ſpeħziģa, la paneſa ſcho leelo wehltu gruhđibaſ beħ laħdeem weſelibaſ trauzejumeem un beħ ſewiſchla noguruma warea ſanemt wiſuſ neſtawitoſ peekriſchanaſ parahđijumuſ, tuſeaſ iſnemeſ preekriſchabihi un žeenitaji no wiſam paſauleſ malam ſteidjaſaſ nolift pee ſcha nenogurtoſchā pehtneeka laħjam. Speħtiſ un ſpariba, to wiſch tereiſ peeraħđija, deemcheħt ilgi wairſ nepaſtahweja. Neezija negadijuma peektia, lai ſa-teeekuſ wiſu dſihwiſaa ſpeħtiſ, wiſa meeaſ ſpeħti aħri ſabruta un ja ari laħgu laħgeem laboſchanaſ biħ manama, tad tomehr ta nebiħ nelahđa paſtahwiģa. Kaſ peħđ peħdeja laika ſinam wairſ nebiħ ſchaubamaſ, taſ tagad ir notiziſ. La wihra dſihwiſaa ſweje, taſ gadu deſmituſ biħ til ſpoħi ſpiħbejuſe un ar ſawu ſlawu ari wiſai wahju ſinatnei biħ eeguwiſe til leelu eewehribu un žeenibu wiſaa paſauleſ maſaa, ir tagad iħđiſuſe. Proſoroſ Rudolfa Wirchowſ ir 5. ſeprembrī (23. aug.) pulſten 2 peħđ puſdecaſaſ miriſ, nepilnu gadu peħđ ſaweem 80. dſimſchanaſ ſweħtkeem.

Rudolfa Wirchowſ ir miriſ un realo ſinatnu laiſmetiſ wiſoſ ſaroſ, tehnika, politika, tapat ſa dabaaſ pehtneeziba, aprof wihru, taſ dabaaſ pehtneezibu ir no iſjuſuſchaaſ neſa-riģaa maſaaſ lopojiſ, ſakaufejiſ un noſtiſpinajiſ par žeeu, taħlu redjamu lodolu, taſ nobereſ par pamatu wiſu laiſu dabaaſ pehtneeziba; ja wehl wairat: uſ ſcha pamata atbii-ſiſeeſ wehlatu gadu ſimtemu ſilopoſija un religija, tuſaa ſchimbrichſcham dibinaſ uſ ſpekulazijam. Un neween blaſuſ leelažeeem medijinaſ meħtereem no wezeem laiſteem ſahlot ſlahweſ Wirchowaa wahreſ, ne wiſa mahđibaſ ſpiħđ un ſpiħdeſ ari daudſ žitoſ wiſoſ ſinatneſ un wiſaaſ pehtneezibaſ lautoſ.

Wirchowaa nahweſ deena ir ſehru deena preekriſch wiſaaſ ſinatneſ, ſarp tuſaaſ želmu laujejeem Wirchowſ ſlahw paſchā pirmaja rinda. Genialaiſ pehtneekſ, taſ uſ aħreeni parahđijaſ til weentahreſch un nekad naw iħđiſoſiſ peħđ aħreja goda un ſlawaa, ir ſinatnei til daudſaaſ wiſaaſ noſaraſ dewiſ wirſeenu. Uſ teem pamateem, to Wirchowſ radijiiſ ar ſawu želularpatologiju, dibinaſ wiſi taħlatee pehtijumi ſchāi laulā un wiſch paſi ir neween zaur ſaweem daudſajeem paſchā darbeem, bet tapat zaur pamudinajumeem, to taſ la ſkolotajaſ ſawu peekriteju leelajam baram ir dewiſ, ſiſpri weizinajiſ no wiſa aſtrahđataſ ſinatneſ ſaruſ. Ra wihra ar uniwerſalām ſinaſchanaſ, wiſch ſawu pehtneezijko darđibu iſplatiſa taħtu pahri par ſawa aroda robeſcham. La, peem. Wirchowſa loti dſihwiſi peedaliģiſ ari pee antropologiſaaſ pehtneezibaſ un antropologiſteeſeſ tongreſi par ſawa leelo ne-ſiħmi war ne maſumu pateiſteeſ wiſai wadiba. Wirchowaa, la ſinatnu wiſaiſchā ſlawu ir no wiſaaſ paſauleſ beħ ſtaudibaſ atbida; wiſa ſlawu arweenu wehl turpinaſeeſ, tad tee galma fundſini, tuſi aſtaweja, la Wirchowaa atbichana no walſiſ

puſeſ naw notifuſe peenahđiģa apmeħra, jau ſen buħſ grimuſchi pelniſa aſimſiſiba.

Blauſ Wirchowaa ſinatniſlai noſiħmei, par ſuru jau wairakfabriſ plaſchaki rakſitiſ un uſ to rakſi wehlat wehl at-greiſimeeſ, pelna peenahđiģu eewehribu ari politikis Wirchowaa. Ari politikim Wirchowam, ſchim droſchređiģajam laetajam preekriſch tautu teeſibam un tautu brihwiſaa, ſchim ſpariģajam lihđiſtrahđneekuſ pee lauſchu weſelibaſ uſlaboſchanaſ un lauſchu lablahđibaſ pajelſchanaſ, komunalaaſ paſchwaldibaſ ſpariģajam aſſtahwiſ, tuſch tad it ihpaſchi ſchaaſ paſchwaldibaſ higie-niſko uſdewumu iſpildichanaſ ſina tildaudſ ſtrahđajiſ, ari tam ir teeſibaſ uſ wiſpahreju godinaſchanaſ pee wiſeem teem, tuſi wehl prot peenahđiģi žeenit politikſto rakſuru paſtahwiſu.

Politika laulā Wirchowaa pirmo reiſi uſſtahjaſ 1848. g. La laiſa brihwiſaaſ tuſiba eerahwa ari wiſu ſawā mutuli, bet ne tikai aſi wiſpahrejeem politikſkeem uſſlateem, bet uſ žeeiti noteiſtu ſinatniſtu pehtijumu un peehđiwajumu pamata, tuſi wiſu, la godiģu ſinatniſtu pehtneeku, noſtahđija tereiſ paſtahwoſchaaſ pahwaldibaſ ſilemaaſ preteekuſ pirmajaſ rindeſ. Schiſ aſtahlis ir it ihpaſchi rakſuricſiſ ari preekriſch wiſa politikſto domu un uſſlatu pamatibaſ. Wirchowſ tereiſ ne aqumietli neſchahbijaaſ ſawu eemantoto pahreleejibu pilniģi walſređigi atlaħti atſiħti, lai gan par ſchahđaaſ walſređibaſ ſelam winam newareja buħt ne maſafo ſchahu. Lihđiģu walſređibu wiſch ir parahđijiſ ari wiſā ſawā turpmatā poli-tiſtā darbiba, neleekoteeſ ne ſinot par to wihru duſnam, kam tereiſ bija wara rola. Augſch-Schleſija ploſtiāſaſ loſch 1847. gada waſaraſ bada tiſe un padarija leelu poſtu. Ceſtadeſ ſahđumā uſ to nolubtojaſ pilniģi weenalđiģi, nelikdamā ne ſinot par breeſmiģaaſ ſehrgaaſ un wiſaaſ žehlou noweh-ſchanaſ, kamehr beidſot laiſraſtu baſiſ peepreda miniſtriju eepaſiħteeſ druſtu tuwat ar leetu ſlahwoſli. Schāi noiubā uſ Augſch-Schleſiju tita noſuħtiſ medijinalwirſepadomeeſ Barez, turam Wirchowſ, taſ no 1846. g. biħ proſektorſ pee Berlineſ anatomijaſ un ſinatneeku aprindāſ jau biħ eeguwiſ eewehribu, tita peefomondeſ la pahhģa. Wirchowam it ihpaſchi tita uſdota epidemijaſ iſmeleſchanaſ no ſinatniſaaſ puſeſ. Wiſch leetu nehma daudſ pamatigaſ, neſa teem, taſ wiſu ſuħtiģa, bija patihđami. Uſ epidemijaſ apgabalā no-wehroto aſtahltu pamata Wirchowſ uſſtahjaſ ſawā „ſino-jumā par Augſch-Schleſijaſ tiſuſ epidemiju“ par aſuħđetajau pret wiſu Pruſija waidoſcho ſiſtemu, attehłodamaſ blaſuſ ſtaidri medijſteem ſalteem ari weħturikſoſ, ſaimneejiſoſ un ſtaidri ſozialoſ eemeſtuſ, ſapeħđ ſchi epidemijaſ til breeſmiģi ploſaa. Pee tam wiſch nonahja pee loti noteiſteem un radialeem politikſteem un ſozialeem (ſabeedriſteem) praſi-jumeem, tuſuſ warea ſaweent weenā iħđi formuła: pilniģu un neaprobeſchotu demokratiju. Kulturaſ pajelſchanaſ zaur iſgliħtibaſ, brihwiſaaſ un lablahđibaſ weizinaſchanaſ wiſch noſtahđija la beħriſ, peħđ tuſa jazenſchaaſ, lai ar ſeħmem pahwaretu eefaknojuſchoſ kaunumuſ. Schiſ ſtudiju želojumaſ pa Augſch-Schleſiju iſſchikbra Wirchowaa turpmato politikſto atbiiħibu. Sawaaſ iſmeleſchanaſ panahđumuſ wiſch darſia ſinamuſ plaſchakam aprindam laħđa preekriſchnejuſmā, to wiſch tureja ſinatniſaaſ medijinaſ beedriba un plaſchi iſſtrahđataja ſinajumā, to wiſch wehlat laida ſlaģā ſawā „Archivā“, taſ atlaħti iſteiza ſawu politikſto žiģibaſ apleezibu: „Eſ biħu ar ſawu pehtijumu iſnahđumu ſtaidriħa, tad eſ ſteidſoſ no Augſch-Schleſijaſ mahđā, lai eewehrojot jaunāſ frankſchu republikaſ nobibinaſchanaſ palihđſetu gaħt muħſu (pruſchu) wejo walſte eħtu un ari wehlat eſ neħuht neſam apdomaaſeeſ paſtaidrot ſcho iſnahđumu wahju nazonalſapulſeſ wehletaju Berlineſ 6. eezirni. Schiſ iſnahđumuſ ſanemamaſ triħoſ iħſoſ wahrdooſ: pilniģu, neaprobeſchotu demokratiju.“

Weegliſ ſaprotamaſ, la ſchi jaunā ſinatnu wihra politikſtā atlaħtiba waldibaſ aprindāſ tita ar leelu nepatikſchanaſ uſnemeſta. Kad peħđ tam Wirchowſ wehl ſiſpraſ uſſtahjaſ brih-wiſaaſ tuſibaſ par labu un tita noſtahđitiſ demokratiſaaſ weh-lelaju ſabeedribaſ preekriſchaaſ, tad 1849. gada wiſch tita aħtektſ no amata, lai padarija to neſaitiģu. Wirchowſ tuſit dabuja uſaiģinajumuſ nahđt uſ Würzburgu un 7 gaduſ wehlat to aiģinaja atpaſat un Berline, pee kam taſ warea uſſtahbit ſawuſ politikſtoſ praſijumuſ. Saweem politikſteem priņzipeem Wirchowſ ir palijiiſ arween uſtiģiģiſ un preekriſch teem wiſch ir peħđ eeppeħaaſ ſtrahđajiſ pruſchu tautaaſ weeteekuſ nomā un wehlat reikſtagā, kur taſ peedereja pee wiſa lihđiſdibinaſaaſ progreſſiſu partijaſ un wehlat pee brihwoħraģiģaaſ tautaaſ par-tijaſ. Bret eeſtahſchanaſ reikſtagā Wirchowam ilgaſu laiſu biħ ſawā aſſpredumi; tikai 1880. gada wiſch apneħmāſ pee laħđaaſ pahwehſchanaſ peenemt kandidaturu Berlineſ teekchā wehletaju eezirni un lihđi 1893. gadam wiſch palika reikſ-tagā lojektiſ. Wiſa galwena politikſtā darbiba noriģinajaſ pruſchu deputatuſ nama, tuſdaſ lojektiſ wiſch biħ no 1862. g. Tautaaſ teeħtu aſſtahwiſā wiſch ſche peedereja pee aſaſaaſ opoſiģijaſ wihreem un ſpariģatajeem runatajeem. Pee wiſaaſ ſatura leetiſchikſiſaaſ wiſch ir aſaſch biħiſ aħeſ debatajeſ un konſlihta laiſmetā wiſch ſanaħja ar Biſmarku, tuſam taſ ſawaſ domaaſ un pahreleejibu atlaħti teija aģiſ, til ſiſpri matooſ, la Biſmarku wiſu uſaiģinaja uſ diwlauju. Wirchowſ tomehr biħ par ſapraħtiģu, lai eelaiſtoſ uſ ſchahđu politikſto preteekriſch iſſchikſchanaſ weidu. Par wiſa atbrunoſchanaſ preekriſchikumu no 1869. gada wiſam nepareiſiſ pahmetā, la taſ gribejiſ padarit Pruſiju aſſtahwiſaaſ ſina neſpeħiģu. Wirchowſ nekad naw praſjiſi, lai Pruſija weena pate uſſahltu atbrunoſchanaſ, la wiſa pretineeki tam nepateeki mehđinaja uſteekt. Wiſch praſija tikai, lai zaur ſarptautiſtu weenoſchanaſ walſiſ ženſtoſ pamatiſat un arweeglinat tautaaſ noſpedoſcho militariſto naſtu, ta tad apneħram to paſchu, taſ jaunatā laiſā uſ Kreewijaſ Keiſara Maģeſtateſ preekriſchikumu tita ap-ſprekiſi Ķagaſ meera konſereneje. Uſ Wirchowu warea laħreeſ droſch reħinat, kad leeta groſiģaaſ ap nepareiſibu un netaiſaiħbu nowehriſchanaſ un laboſchanaſ. Wirchowaa pahreleejibaſ uſtiģamiba un politikſtā godpraħtiģa, la ari leetiſchka pamatiba, ar laħdu taſ wiſoſ žautajumuſ nodiſtinajaſ, ſagaħđaja winam žeenibu pat wiſa politikſto pretneeku puſe. Ja ari peħdejoſ gadaſ Wirchowſ politikſtā ſina ir maſat atlaħtibaſ uſſtahjeekſ, tad tomehr wiſch nekad naw atrahwiſ ſawu padomu, kur wiſa leetpraħteja ſpreedumuſ warea buħt no ſwara.

Neween la teizamaſ politikſiſ, bet ari atlaħtaſ weſelibaſ loſchanaſ laulā til walſiſ, la komunalā dſihwe Wirchowſ ir zaur ſaweem puħlimeem eeguwiſiſ paleekamu ſlawu. Eewehro-

jamu dalibu Wirchowſ nehma pee ſehrgu aſſtrahđibaſ iſtuma iſſtrahđaaſchanaſ. It ihpaſchi Berlineſ pilſehta war ſchim ſawam goda pilſonam pateiſteeſ par ſaweem eewehrojamaſkeem panah-ſiģumeeem higieniſto aſtahlku uſlaboſchanaſ ſina. Pee kanaliģa-jiģaaſ eewehſchanaſ winam peekriħt galweneeſ nopelni, ſlimniģu aſtahlku uſlaboſchana ir zaur wiſu ſiſpri weizinata; tapat wiſch ir daudſ darijiſ weſelibaſ aſtahlku ſahrtiģaaſ uiraudſibaſ labā. Ari wiſaaſ žitaſ komunalaaſ intereſeſ atrada wiſā pah-releejinatu aſſtahwi, ne maſā meħrā ari pilſehta paſchwaldibaſ uſtureſchana neſaſchaurinata weida. Wehl ſawā 70. dſimſchanaſ deenā wiſch uſſweħra, la pee tagadejeem uſbrukumeem pilſehtu paſchwaldibaſ it ihpaſchi eſot žaagtahđina, la jaunā Berline eſot iſzehlufeſ no wiſaaſ paſchaaſ ſpeħta — par ſpiħti paſch-waldibaſ pretineejei toreiſejaſ pruſchu waldibaſ.

Kaħre peħđ pogodinajumeem un glaimiģa, leeluliga iſ-tureſchanaſ Wirchowam allaſch ir bijuſe ſweħſcha. Wirchowaa 70. dſimſchanaſ deenā wiſch aģiģaliſ neħabiſ netiģa godinaſiſ, bet winam taſ nedarija nelahđaaſ raiſeſ. Augſtā žeeniba, to wiſch biħ eeguwiſ wiſaaſ žiwiliſetāſ paſauleſ aģiſ, biħ winam peeteekofchāſ atalģojuſiſ. Kaſ tereiſ biħ nokaweſiſ, to maſakaiſ pogahjuſchāſ gadā mehđinaja iſlabot. Uſ wiſa 80. dſimſchanaſ deenu wahju Keiſaraſ ſewiſchāſ paſchā rakſitā weħtule wiſam paſinoja, la taſ apbalwoſt ar ſinatnu leelo ſelta meħat.

Tagad Wirchowſ ir ſchliħreeſ no ſchaaſ paſauleſ, kur wiſch tildaudſ ſtrahđajiſ un puħlejeekſ, bet wiſa peemina nemirſ un uſglabaſeeſ muħſiģi. Wiſa neſiħiſtoſcheeſ no-pelni ſinatnu laulā nodroſchana winam paleekamu ſlawu un žilwezeſ pateiģiģo peemina, tuſaaſ (žilwezeſ) labā wiſch ir tildaudſ un ar ſeknem ſtrahđajiſ. Ar wiſu ir ſchliħreeſ leeliſ waldneekſ gora walſi, ſtaidriſ un pateiģiģiſ rakſurſ, godiģaaſ ſawotajaſ preekriſch lauſchu weſelibaſ aſtahlku uſlaboſchanaſ un preekriſch tautu politikſiſaaſ brihwiſaaſ, wihra, turam eekſcheja pahreleejiba biħ weeniģaiſ wiſa darbibaſ noteiģeſ un waditaiſ. Lai wiſa parauģaſ ari žitaaſ pamudinatu tapat darit un žihniteeſ — laħt ſawā weeta. La buħſ ſchi ſla-wenā wihra wiſlabotā un žeeniģatā godinaſchana! . . . Gt.

Wahjija.

Par gaſaaſ ſadahđiģinaſchanaſ daſchaaſ awiſeſ peewed deegān intereſantaſ ſinaſ: ređiamāſ tomehr, la ſadahđiģinaſchana, la taſ jau bija tuhlin domajama no meee-neekuſ puſeſ leelata, neſa no loju pahrewejuſeſemloju puſeſ. La Berline leeltiģiģejeħā maſaja par weħriſchā galu ſchogad auguſtā 141, peħrn 135 ſeniģuſ par ſilo (26 1/2 un 25 lap. par kreewu mahriģinu), par žuhlaſ galu ſchogad 152, peħrn 143 ſeniģuſ (26 1/2 un 28 lap. par kreewu mahriģinu), bet ſchłrtiģotaji-meekriſeeki uſſiħta uſ reiſeſ pa 10 ſeniģu (4 1/2 lap.) no mahriģinaſ. Agareeſchāſ lapaaſ uſ wahju brihwoħraģiģo ſchehlabaſ par gaſaaſ dahđiģibu peehiħme, la gaſaaſ dahđiģiba brihwoħā Ameriķā, kur nepaſtahnot eeweduma muitaaſ, eſot wehl daudſ leelata, neſa Wahjija, leele gaſaaſ tiģotaji, la Armourſ un žiti, taſ weent paħđi apgahđā weſelaaſ pilſehtaſ ar gaſu, ſahđinuſchi gaſaaſ ženaſ laħđā augſtuma, la daſchi iſweijiģi ſpekulantiſ neħmuſcheeſ eew eſt dſihwuſ lojuſ un gaſu Ameriķā iſ paſchaaſ Angliģaaſ, uſ kur ſchee leeltiģo-taji aſiweđ miſiģiģuſ gaſaaſ kraħjumuſ. Kuģortā un Tſehiģatā teeſcham 2 peħdejoſ gadaſ gaſaaſ ženaſ paauģliģinajuſchaaſ newiſ til ween par 5 lihđi 10 prozenteem, la Wahjija, bet par 30—50 prozenteem. Tahđejadi tad, pee-ſiħme agrareeſchi, Wahjijaſaſ robeſchu atweħriſchana kreemu lopeem neſa daudſ nelihđjetot gaſaaſ palehtinaſchanaſ ſina, bet gan zaur to titot pawaitotaſ Wahjija loju ſehrgaaſ. Schahđaaſ ſpreedumuſ nu gan atfal naw pareiſi; naw nemaſ to ſchahubiteeſ, la ja ſchimbrichſcham atkauto 70,000 dſihwu zuhku weeta atfal taktu atkauto eeweiſ 600,000 dſihwaſ zuhlaſ, la 6—7 gaduſ atpaſat, la tad žuhlaſ gaſaaſ ženam wajaħdetu atfal maſteet kriſt. Un baiſeſ par loju ſehrgu eewehſchanaſ iſ Kreewijaſ ari tott waſ dibinataſ pat ja peenem, taſ wehl neħuht naw til ſtaidri peeraħđitiſ, la Eiropaaſ Kreewijaſ taſ daudſ beeſchat ploſaa, neſa Wahjija: lojuſ taħču eewed iſ Kreewijaſaſ tuhliſ notauſchanaſ, ne waiſlai, waħ baroſchanaſ, zaur to tee it labi war tiſt at-ſchłrti no žiteem, wahju lopeem. — Konſerwatiwaaſ lapaaſ taħlat paſtahſta žoģiģu ſarpgabiģeenu gaſaaſ truhłuma leeta. Poſeneſ liberalaaſ lapaaſ bija iſſaħđiģojuſchaaſ, la Poſene par paſchu Keiſara želojuma laiſu peeturhſchot gaſaaſ, la wahju waldiba neatauſchot eeweiſ iſ Polijaſ žuhlaſ. Bet ſemlopiſaaſ miniſtrije ſahjeekſ ſafara ar laħdu ſemlopiju ſabeedribu, tuſa eerihkoſjeu wairat weetaſ gaſaaſ pahredotawaſ un ſchi ſabeedriba nu apneħmuſeſ ari uſ Poſeni ſuhrit galu. Liberalaaſ lapaaſ nu uſ reiſi pahrmajijaſ taktiku: taſ ſobojaſ par miniſtri, taſ til nekreetniſ, la gribot atnemt maſi Poſeneſ meekriſteem, ſchee kreetneeſ laudſiſ warot apgahđat ar gaſu wehl gaudiſ wairat žilweku, neſa Poſeneſ ſagaħđami pa Keiſara weeſoſchanaſ laiſu. Wala iſnahđumuſ bija, la Poſene gaſaaſ ženaſ pa Keiſara weeſoſchanaſ laiſu bija lehtaſaſ neſa agrar, ſemataſ neſa kaiminaſ pilſehtaſ. Bija wiſa, žil noſtahriſtamaſ, wahju waldiba netaiſaaſ, „atweħrt robeſchaaſ“ aħſemju loju eewedumeem. Zaur to protamaſ aģitazijaſ pilſehtaſ nepaliſ maſataſ, bet wehl pawaitoſeeſ. Pilſehtneekem jau maſ gar to daſaaſ, tad lauzineeki apgalwo, la tee maſ no lopeem pelna un la pee gaſaaſ ſadahđiģinaſchanaſ wiſwairat wainiģa dſihwoſku un boħču iħru leeliſtā žeeſchanaſ pilſehtaſ, tee iſ-ſtaidro, la ſemlopiju ſtaitiſ Wahjijaſ maſaaſ, neſa to eemib-teeekuſ ſtaitiſ, taſ nodarbojaſ rahupeeziba un tirdſneeziba, ta la laukaimneekuſ intereſchu aſpardſiba nemaſ neefot preekriſch wiſaaſ walſiſ no til pahraſ leela ſwara.

Unģarija.

Unģarija peħdejaſ deenāſ ſwinejuſchi ſkoſchuta 100 gaduſ dſimſchanaſ deenu. ſkoſchutuſ 1848. g. bija eewehrojamaſaiſ unģaru politikſiſ, taſ pamudinaja unģaru reikſtagu, atdaliteeſ no Auſtrijaſ. Auſtreekchu laħa ſpeħtſ tereiſ newareja tiſt ar unģareem galā, tam bija žaaktahđijaſ. Tikai tad Auſtrijai nahja palihģā Kreewijaſ Keiſaraſ Nikolaja I. un ſuħtiģa ſawu laħa ſpeħtu generalſemarſchala Paſchle-wiſchā wadiba eekſchā Unģarija, madjari tita pahwaretu; to wirswadonaaſ Geerģeſ padewaſ ar 30,000 wihreem pee Wił-a-ģoſaaſ kreewieem. Lihđi ar to ari agrala wiſwarena ſkoſchuta tomaſa bija iſſpeħleta: la beħliģiſ taſ deewaſ uſ Turģiju un dſihwoja wiſu laiſu wehlat aħſemeeſ. Wehlat, 1867. g. tomehr Auſtrijaſ Keiſaraſ laħpraħtiģi atbawa wiſu to atpaſat madja-reem, peħđ la tee weltiģi bija laħrojuſchi 1848. g., ja pat madjari dabuja wehl wairat, ſem to waldibaſ nahja mi-

joneem flawu, wahju, rumanu. Ari agrafajeem ungaru brijwibas karotajeem tika oitauts atgreeslees. Bet Kofchuts bija pa ilgo prombuhšanas laiku eesibis tabdu eenaidu pret Habzburgas waldneeku namu, la tas ne par to negribeja atgreeslees, newehlejas islihgjanu ar Austriju. Tahdejadi tad tas la politikis jawos beidsamajos dshwes gados wairs naw spehlejis lomu, ta weetu eenehma isweizigi jaunaki politikis — Deats, Andraschi un ziti. Mahjaru tauta tomehr to joprojam zeenija, la sawu dedsigato patriotu, kas daudj dariijs preefsh ungaru tautistlas sajuktas pazelshanas, tas dshwo tablat tautas stahstos un fantastija, la pafalainais brijwibas waronis. Nofshnigi tomehr, la ministrija lihds schim nebija dewufe atfaujas, zelt Kofchutam peeminekli, kaut gan schabdam mehrim jau falashti wairaf simt tuhstochi. Tas notizis tapeh, la ungaru ministrija newehlejas aisslahet keisara Franza Josefa jubtas, pret kuru Kofchuts arweenu bijis naibigs. Priwarbeedribas un publika tomehr Kofchuta 100 gadu jubileju swineizijas ar leelu fajubimibu. Si Buhapefshas protestantu basnijas (Kofchuts bija protestants, kaut gan ungaru wairums ir katoli) dewees shwehtu gabjeens uf tapsehtu, kur Kofchutam nolemts zelt maufoleju (kapa ehtu). Wisas mahjaru lapas leeliski zildinajshas Kofchuta nopelnus.

Italija. Pehdejā laika angst atkal mehina italeefcheem tuwotees. Proti angeleem dubruses azis frantschu draudshchanas ar italeefcheem, ferischi Tripolisas jautajuma un tapeh nufubtits uf Romu agrafajo italeefchu diplo matistais agents Abesinijs, palkawneests Haringtons. Haringtonam bijushas sarunas ar italeefchu Kritrejas kolonnijas (pee Sartanas juhras) gubernatoru, Martini, la ari ar italeefchu ahrleetu ministri Prinetti. Sarunu isnahkums peh dascham awischu sinam esot bijis toti labs, italeefchi esot ar angeleem pilnigi weenojuschees deht sawu „intreschu sferas“ norobeshochanas Seemeta un Rihta-Afrika. Angli apsolijushes newahchees italeefcheem zela, ja pehdejā wehletos sawu eespaida sferu paplaschinat. Tas jau nu sawa sinā faprotams: no sweshas abdas jau patihkami flinas greest un la warea buht farunas titai par sultana semem (Tripolisu) un Austruma Afrikas negeru ziltim. Daschas wahju lapas gan prafa, la tad lihsti angli warot pabalst italeefchu noluhkus uf Tripolisu, kad tee sultanam salhgumā 1878. g. apsolijushchi gabdat par to, la sultana tablakee ihpashumi paleel newahchabriti un par schabdu apnehmumos jau eepreefshu fonehmuschchi algu, dabujushchi Nipras salu? Bet Nipras salhgums tatschu notizis preefsh 24 gadeem un waj gan lai angli wehl wisu to peemin, kas notizis preefsh tit luga laika. Schimbrijsham teem italeefchu draudshba swarigala neta sultana draudshba un ar to peeteel, lai swara laufs shwehtos uf italeefchu pusi.

Norwegija. Si Kristianijas dabuhta foti swariga wehsh seemela pehtijumu zeentajeem: Atgreesees Swedrups ar lugi „Fram“. Kas bija Swedrups? warubht daschs wajzas. Nu, Swedrups bija Nansena seemela pola eespedizijas wadnis, luga „Fram“ laptieus. Nansens, la sinams, gan newahchedsa seemela polu, tomehr tas notifa tit tabtu seemetos, ka newemeens zetotajs preefsh preefsh Nansena, proti lihds 86. seemelu platuma gradam tam bija jagreeschas apfahet tit 400 werstes no pascha seemela pola. Lihds Nansena zefojumam neweens nebija tablat tizis, la lihds 83. gradam. Nansens bija 1894. gada isbrauzis uf Saun-Sibirijas salam un no tuteenes ar juhras strabwu nests uf reetumeem. Mahjas pahrbrauzis Nansens apmetas Kristianija par profesoru. Bet Swedrups newareja ijeest meerigu dshwi, otra pawafara tas ar daschu privatu naudas deweju palihdshbu un pabalstu no jauna farihhoja seemela brauzeeneem tit noderigo lugi „Fram“ un atfal dewas zela, schoreis uf Grenlandes reetumu peefraht. Bafina juhras lihji, lai wisupirms pehtitu Grenlandes seemela galu. 1898./99. gada seema ta lugiis bija eesalis uf 78. seemela platuma grada. 1899. gada wafara tas wehl bija Grenlandes seemetos redjets, bet no ta laika pilnigi pasudis. Daschi jau baidijas, la tas buhshot seemetos boja gahjis. Tomehr laimes swaigsi Swedrupsam palituse usizama: ari schoreis tas peh 4 gadus ilga, breefmu pilna zefojuma pa seemela lodeem it laimigi pahrwedis atpafal lugi „Fram“.

Turcija. Albaneefchu wirtsaitim Iffa Wolefnajam, kas bija organifojis pretestibu pret jauna freemu konsulata eeribshochanu Mitrowizja pawehlets, lai tas eerodotees Konstantinopeli un dodot par saweem darbeem atbildibu. Bet Wolefnajis laitam bishas no pashtamās „shda schores“ un paleel meerigi sehdot Albanija, neleetas par sultana pawehli i sinat. Tas esot pat fapuzjeis ap 2000 albaneefchus un nodomajis ar teem usfahet atlahitu pretestibu pret sultanu, ja pehdejais warubht teefcham gribetu subtit uf Albaniju turku kara spehtu, tas lai pahrmahja newemeerueku. Wolefnajis esot sawa dshmitenes schdshchā Wolefina lipri apweetinajees, fogahdajis turpu leelus krahjumus munizijas un pahrtitas lihdselkus. Sawu baremu tas esot nogahdajis kalnos droshchiba, aijwedis to uf Ipeku. Wolefnajis joprojam draudot, nelasht freemu konsulu uf Mitrowizu, bet to zela noschaut. Redjes, la nu sultans tiks gala ar nerahtnajeem praweefcha tizibas peefritejeem. Wehl tatschu dshwa peemina, la 18. gadu simteni wirtsaitim Standerbergs fahzela wisu Albaniju pret sultanu un turejis wewelas 25 gadus pretim turku kara spehtam, lihds tas beidsot zaur wilitibu krita. Albaneefchi lihds schim paturejushchi deegan plashas teefshas, pa dalai paschwaidibu. Daschas balkana flawu awifes gan doma, la pats sultans warubht fhepeni peebiflot albaneefchus, lai tee pretojotees freemu konsulata eeribshochanai ari peh tam, kad sultans pats jau dewis atfauju, tabdu eeribht Mitrowizja. No otras puses nu gan schaubas, waj tibri sultans eedroschinaschotees spehlet tabdu dshwomigu politiku, tura tam pee gadijuma war deefgan dabrgi mafat. Pashtams tatschu, la peh Albanijas tihsto i austreeschi, i italeefchi un ferischi pehdejee lubtotu isleetot tur noteefochus neweerus, lai wilstu ari preefsh sewis lahdu lomu.

Indija. Pehdejā gada isdaritas laushu flaitishanas rezultati nahkuschchi sinami. Tee dascha sinā pahrfidjoshchi: Kamehr 19. gadu simteni agral arween Indijas eemibneeku flaitis foti lipri peeaudjis, tikmehr pehdejā gadu deimata, no 1891. lihds 1901. g. angli Indijas eedshwotaju flaitis pee-

nehmees tit par 7 miljoneem, bet eedsimto Indijas knasu walfstis eedshwotaju flaitis pat mafinajees par weseleem 8 miljoneem. Si ta tad redjams, la babs un tolera pehdejā gadu deimata prafrjushchi milhgus upurus, daudj leelas, nekā agral domaja. Anglu lapas gan aifrahda, la warot jau buht ari ar to meera, la wismaf no pascheem angeleem pahrwalditos Indijas apgabalos eedshwotaju flaitis wairojees, kaut gan famehra nedaudj; tas peeraddot, la anglu paschu waldiba tatschu esot daudj labaka par eedsimto Indijas knasu waldibu. Tur nu angeleem leelas buht tainiba, eedsimtee knasi foti maj ruhpejas par few padoto laushu lablahjibu un pat dshwibu. 18. un wisos agralos gadusimtenos Indijas eemibneeku flaitis shahweja uf weetas: tas neweedjas pahri par 70 miljoneem; sem anglu waldibas, 19. gadusimteni shis flaitis peeaudjis 4 lahrtam.—Schogad pirmajam launajam wehstim par leetus truhumu fefojushchas labatas: gandrihs wisjaur bijushchi peeteefochi leetus gabjeeni, ta la par nerafchu wairs neesot lo baiditees. Pahrtajam angli mehina, atkal isplarit sawu waldibu Af-Indija: 300 indeeshu „flū“ ziltis jahneeku saldati apfehdufchi Kelantinas „sultana“ walfsinu. Anglu awifes gan iswairas: mineteel saldati newederot pee lahrtigas anglu armijas, bet gan esot no pascha Kelantinas waldneeka aizinati par „meefas fargus“. Dihwaini tit, la Kelantinas sultans wairs newatradis sawu paschu pawalstneeku flarpā usfizamus „meefas fargus“, bet tam bijushchi tabdi jaajizina is angli Indijas.

Teefleetu nodala.

Teefleetu jautajumi un atbildes.

Jautajums. Kur jaeesneests strahbneeku fabeedribas flaituti apstiprinashanai un labdas fempelmarfas jaleeto un waj par apstiprinashanu ari jamafā?

A b o n. Nr. 1595.

Atbilde. Pehj wispahrejeem preefshrafsteem weetejo beedribu flaituti apstiprinashanai jaeesneests eefshleetu ministrim zaur gubernatoru, t. i. luhgumrafis janofubta gubernatnram, lufsch fowahj sinas par beedribas dibinatajeem, beedribas mehkeem, wadjahshbu sinamā apgabala u. t. t. un tad luhgumu lihds ar sawu asinu (t. i. waj wisch eestata par wadjahshbu un peelafschamu, la beedriba teel dibinata), nofubta tablat eefshleetu ministrijai, tura newi wehl peeprafa no gubernatora papilbu sinas; tabda lahrtā tad isflaitidjas, la beedribu dibinashana ir foti apgrubinata un wina apstiprinashana nowilginajis gadeem ilgi. Beedribas, tura salpo augstato schiru noluhkeem, teel ahtraal un lehtaf apstiprinatas. — Jaeesneests luhgumrafis, lufsch parafstams no wairaf dibinatajeem un laht japeeleel (freemu waloda) pilnigi flaituti (lihds ar fopiju), turei parafstitti no wischem dibinatojeem. Uf luhgumrafisu jausleel diwas marfas (rubku wehrtiba) un uf flaituteem pa weenai marfai uf itfatur lofni. —ns.

Jautajums. Mans tehws ir dshmitmahjas piweis, bet wehl newomafajis; wisch schda isfchlehdigi dshwot un wifa fainneeziba eet galiga postā. Man, wezafam beklam jagahda par pahrtiku un mehš knapi zauri teefam. Waj duhtu eepshjas tabdi isfchlehdibai schehzerti lit preefshā? Mon ir wehl mahte un diwas mahfas jausfura.

A b o n. Nr. 6124. Kurjemē.

Atbilde. Kurjemes semneeku likumu 89. pants no-fafa, la pagasteefa ezet aishildni negahdigam nama tehwm, t. i. tahdam semneefam, lufsch aif laifkuma waj palaidnibas isfchlehdibis sawu mantu, neispilda sawus peenahlumus neds pret ironi, ne dshmitungu, neds pret saweem peederigeem (die Pflichten gegen die Seinigen teiktis wahju originalteftā, lamehr freemu isdewumā nepareisi tultkos „pagasta nodoshanas“). Salihds. Bafschmatowa isdewuma 83. lapp.) un zaur to war flucht par apgrubinoschānu sawam pagastam. Pagasteefa ezet aishildni (ar labu uswedibu) is pagasta semneeku widus un peh eespehjas is fainneeku schiras; schim aishildnim negahdigais nama tehws peespeests palflauht, peedraudot fodu zaur teefu. Aishildnim jaluhsto uf to, 1) la wina aishildniba nodots fainneeku apfehina, waj eewahstās labibas peetiks wina pascha pahrtikai un jif no tas wares pahrdot; peh tam, kad wisch atfchlehdis wadjahshgo daudumu sehlati un nomafajis nodewas, renti un zitus parahdus, wisch pagasteefai nodot par wifu flūku apfatu (90. p.). Saimneeks waj rentneeks, lufsch nodots aishildniba, nekahda sinā newar no eewahstās labibas neta neds pahrdot, neds eeklahat bes aishildna sinas un atfaujas. Kats pahrdoshanas lihds, tura tahds semneeks nofehsh bes aishildna sinas, teel atfshis par spehla neefochu un teel isnahzinats (91. p.). Aishildni dabu la atlhdsibu 5 proz, no flaidra eenahkuma (92. p.). Si augshcheem nofajijumeem rehsams, la Zuhš lihds ar sawu mahsi un mahfam warat eefneegt luhgumu weetejai pagasteefai, lai ta atfshi Zuhfu tehwu par negahdigu nama tehwu un ezet winam aishildni, peem. Zuhš, la wezato dehtu, ja Zuhš esat pilngadigs, waj lahdu no Zuhfu radeem waj zitu usfijamu zilweku is pagasta fainneeku widus. Tehwa negahdibu un isfchlehdibu Zuhš warat peerahdit ar wischem lihdsiteem, ne tikai ar to ween, la krona un pagasta nodoffi neteel mafati; ja ari schis mafafshanas litu lahrtigi isdaritas, bet wisch neispilditu peenahlumus pret sawu gimeni, newestu lahrtigi fainneezibu, negahdatu jawejeem par peenahzigu usturu, tad wimu tomehr waretu atfsh par negahdigu nama tehwu un lit wina sem aishildna. —ns.

Uhtropes (torgi).

Seigawas apgabali pahrbos:

18. septembri. Gabises m. Bausla, hipotetas parahds 8800 r., wehrt. 9626 r.

4. okt. Kalna Bauschu m. Schenbergs, 60 def. leelas, hip. par. 3825 r., wehrt. 2600 r.

9. okt. Grauw m. Lutuma wirtsait. pag., 82 def. leelas, hip. par. 6497 r., wehrt. 500 r.

Seepajas apgabaleefā pahrbos:

16. septembri. S. Meyera n. Seepaja, peef. par. 1618 rbl., wehrtiba 20 0 r.

23. sept. Buhwaldu n. Wentepiti, peef. par. 9615 r., hip. par. 19,000 r., wehrt. 10,000 r.

23. sept. Reinku n. Wentepiti, peef. par. 11,560 r., hip. par. 32,800 r., wehrt. 5000 r.

23. sept. Sprimera n. Kispiti, peef. par. 1113 r., hip. par. 3000 r., wehrt. 500 r.

23. sept. Muifharaju m. Kubbarschos, 78 puhm. leelas, peef. parahds 1079 r., hip. par. 1700 r., wehrt. 500 r.

23. sept. Ranku m. Sidrawā, 165 puhm. leelas, peef. par. 1700 r., hip. par. 6500 r., wehrt. 500 r.

14. oktobri. Abrenja mehjees Bafekfle, peef. par. 5423 r., hip. par. 6600 r., wehrt. 5000 r.

Saunjelgawas - Jultise meert. fapuzje pahrbos:

24. sept. Drebulu m. Seje, 47 def. leelas, peef. par. 392 r., krona par. 1135 r., wehrt. 1526 r.

24. sept. Strehdu m. Sufesa, 37 def. leelas, peef. par. 428 r., krona par. 1464 r., wehrt. 1892 r.

24. sept. Koful-Beifchu m. Gifshnos, 76 def. leelas, peef. par. 1431 r., krona par. 3967 r., wehrt. 5398 r.

24. sept. Dih-Bezu m. Bala, 50 def. leelas, peef. par. 290 r., krona par. 1371 r., wehrt. 1661 r.

24. sept. Smerdelu m. Sufesa, 90 def. leelas, peef. par. 1397 r., krona par. 2288 r., wehrt. 3686 r.

24. sept. Garauju m. Lauje, 26 def. leelas, hip. par. 46,300 r., wehrt. 1502 r.

II. eefshchā aishnebumma islofejuma 2. septembri 1902. g. amortifetas fefochas ferijas, no furam katra fatur 50 bitetes no Dr. 1 lihds 50.

00042	03169	05866	09004	13077	17067
00185	03235	05957	09109	13108	17093
00189	03344	05986	09238	13203	17379
00276	03380	06121	09246	13210	17476
00297	03529	06123	09264	13281	17489
00385	03531	06155	09285	13318	17589
00456	03581	06327	09368	13335	17591
00513	03595	06385	09582	13372	17690
00575	03648	06537	09719	13508	17696
00812	03699	06577	09737	13539	17835
00899	03761	06590	09760	13560	17839
00991	03777	06753	09778	13633	17845
01009	03822	06795	09783	13928	17906
01247	03868	06805	10202	14006	17060
01301	03919	06833	10271	14023	18094
01350	03925	06888	10540	14306	18040
01445	03985	06938	10589	14426	18086
01487	04087	06972	10661	14527	18117
01540	04159	07031	10673	14544	18241
01825	04243	07198	10837	14562	18257
01836	04277	07309	10913	14778	18345
01882	04340	07432	11049	15005	18456
02054	04377	07480	11227	15236	18513
02056	04431	07555	11577	15282	18535
02060	04467	07750	11688	15336	18982
02155	04727	07812	11757	15351	19080
02160	04826	07827	11788	15557	19119
02208	04831	07839	11829	15625	19280
02324	04833	07933	11854	15633	19399
02377	04845	07946	12068	15791	19411
02391	04874	08081	12124	16002	19435
02450	05062	08222	12218	16042	19445
02574	05074	08380	12522	16166	19741
02652	05129	08402	12582	16387	19855
02675	05196	08519	12692	16510	19914
02730	05244	08535	12708	16547	19964
02792	05413	08556	12821	16589	
02878	05547	08714	12831	16849	
03032	05558	08796	12848	16909	
03140	05842	08976	12886	16936	

Tirgus sinas.

Riga, 11. septembri.

Ar labibu eefshemes tirgos wehl arween eet lefni. Wofgas Wibus gubernas rubfu mitu jenas sinaras un pamastim wehl zelas, tad frezina, la rubfu rajha buds mofset mahjata nekā agaal jereja. Bentrals meefemes gubernas ar rubseem tapat ledni, peemecumi maf; awis un profas peemecumi taroretim leeti, jenas turas. Deenwidus-reetumu gubernas tendene ar lweefcheem, rubseem un auzam paleel mahjata. Baitijas ofas def pahrmains — lipris flufams.

Ahsefems jenas fwadhtas drefgan pahrtiri. Mahija lweefchu jenas nejelat, la ta panadu loti leel eefshemes lweefchu peenahmajums. Tapar ar rubseem un auzam palifu, jenas atkal mofset frehtas. Amerika lweefchu jenas lipri swahstas, tomehr tendene mofset eet uf freichanu. Anglija tendene flufa, ar lufufuru meeriga. Pahras Anglijas rajcha zaur newidme-go laifu mahjata, nekā ta bijufe pehejos 40 gabos; wis jenu jaurajums atfaraees no arfemju peemecumeem. — Sit par freewu rajchu wae speht, tad seemela un reetuma dalas ta zefufe zaur leelo flajajumu; bentrals gubernas turpetim laba un pa dalai loti laba. Deenwidus-reetumu turpetim rajcha weemeciam lipri zefufe zaur pahrliegiu faufumu.

Labibas jenas Riga schimbrijsham schabas:

Rudis, freemu, uf 12) mahrtinu pamata mafā: 73—74 lap. pubā; Kurjemes rubfi un schahweti — lap. pubā.

Kweefsch, 128 mahrtinu smagi freemu lweefchi mafā 88 lap. pubā; Kurjemes lweefchi mafā peh labuma — lap. pubā.

Wefsch, uf 1/8 mahrtinu pamata mafā 66—70 lap. pubā; 112 mahrt. schahw. meefschas dod 70 lap. pubā; Kurjemes 100 mahrt. — lap.

Aufas, labas gaischas mafā 74—75 lap. pubā; schahwetas auzas mafā — lap. pubā; Kurjemes auzas mafā — lap. pubā, freemu newahwetas auzas mafā 65—70 lap. pubā.

Linschflu ellas raufsch, fchejeenes mafā 96—97 lap. pubā freemu linschflu ellas raufsch mafā 93—95 lap. pubā.

Linschklas. Stepu sehklas uf 87 1/2 proz. pamata mafā 163—165 lap. Brafha sehklas, schahwetas — lap. pubā.

Pahrtitas jenas Riga:

Sweefis, mahrtina	28—35	lap.	Rebus fchuhnas, mahrt.	40—50
Balda meefis, mahrt.	38—45	lap.	Rebus tejnats, mahrt.	35—40
Suhlas gata, mahrt.	16—20	lap.	Refchu putratimi, mahrt.	5—6
Wefschja gata, mahrt.	10—15	lap.	Siwai, mahrt.	5—8
Schahweta aitas gata, mahrtina	10—14	lap.	Swaigi sieni, mahrt.	10—20
Swaigi aitas gata, mahrtina	10—16	lap.	Kuri, lweefchu diddeeti milti, mahrt.	5—6
Zela gata, mahrtina	12—20	lap.	Rudfu milti, pubā	85—90
Schahweta schimts, m.	18—25	lap.	Ubboli, mahrt.	4—9
Schahw. spehs, mahrt.	18—20	lap.	Sumbri, mahrt.	6—12
Witas, gabala	40—80	lap.	Zaunogas, mahrt.	7—10
Sahli pahri	60—80	lap.	Afenes, mahrt.	15—20
			Kirfchi mahrt.	12—18

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like 'Bibles gab.', 'Sofis gab.', 'Kailumi', etc.

Text block containing various notices and prices, including 'Rudis un 120 mahzimu pamata matja 74-75 lap. puba.'

Telegramas.

News items starting with 'Masfawā, 8. septembri.' and 'Orlā, 8. septembri.'

Advertisement for 'Jelgawā' and 'Adolfs Allunans' featuring 'Gobu ahrste Late Weibel'.

Advertisement for '1000 reis 1000' featuring 'Kuldīgas' and 'Kuldiņas'.

Advertisement for 'Dr. Peters Perlbachs' and 'F. Meerkalns'.

Advertisement for 'Kuldiņas' and 'Kuldīgas' with contact information.

Advertisement for 'Poliklinika' and 'Gobu slimnieceem'.

Advertisement for 'Kuldiņas' and 'Kuldīgas' with contact information.

Advertisement for 'Dr. L. Gordon' and 'Poliklinika'.

Advertisement for 'Kuldiņas' and 'Kuldīgas' with contact information.

Advertisement for 'Poliklinika' and 'Gobu slimnieceem'.

Advertisement for 'Kuldiņas' and 'Kuldīgas' with contact information.

Advertisement for 'Dr. H. Levy's' and 'Gobu slimnieceem'.

Advertisement for 'Kuldiņas' and 'Kuldīgas' with contact information.

Parisē, 20. (7.) sept. Awise „Temps” istaidro, ka angteem bijuse teesiba apsehtl Kelantanu.

Busse San Chan d'Anschela, 21. (8.) septembri. Frantschu ministru presidents Kombs, peedalsidamees republi-

Frankfurte pee Mainas, 20. (7.) septembri. No Nujorkas telegrafe „Frankf. Btg.”: Kabdā negeru baptistu kongresa Chailotā Birminghamā (Alabama walski)

Setinjē, 20. (7.) septembri. Behz šche peenabstusām finam, pebdejā laikā arnautu laupitaju ušbrukumi esot špefas

Nujorkā, 21. (8.) septembri. Behz finam no Londonas, Anglija greešufes pee walsim, kuras parafstijusčas Verlines

Дозволено цензурой. — Рига, 10 сентября 1902 г. Шпашнекст un idewejs: Ernsts Plates. Atšildigece redaktori: Dr. phil. Arnolds Plates, Dr. philos. P. Sāltis.

Schim numuram eet libds prospekts par Kreewu-Amerikas gumijas manufakturas šabee dribas galoscham.

Otrā Rīgas Krahj-Misd. Sabedr.

ņemem noguldījumus un īsmees aīdewumus, laitu darba deenu n. lft. 10-2, un wehī pa sefdeenas wafareem no pulstī 7-8, la o daritu peezjamu ari teem, turei par deenu nomaht.

II. Rīgas sawstarp. Kreditbdr. norehfin's Baktu un leelās Kaleju eelas Kūlri, pašču namā.

Table with columns: Debet, Kredit, and various financial entries like 'Kafē, šaidrā nauda', 'Rīžības kapitāls', etc.

Widsemes Sawstarpīgās Kreditbeedr.

(Rīgā, Rīgas Latweeschu Beedribas namā.) Bilanze un 1. septembri 1902. g.

Table with columns: Aktiwa, Pasīwa, and various financial entries like 'Kafē šaidrā nauda', 'Rīžības kapitāls', etc.

Par welsku distontu... Eihds turpmakam noliktas šefosčas procentes: 5 1/2-7 1/2 prog.

Beedru garantijas kapitāls 2,314,170 rbl. — Kap. Kreditbeedriba aprehšana: a) par aīdewumeem pret wehrtspapireem...

Advertisement for 'Maņas grahwatas' and 'Ernsta Plates drukatawā'.

Zauns! Piano-harmoniji. Zauns!

Pianinos
Fligeli,
Harmoniji,

modernos isgvesnojumos, pilnigi
pehž stila.
Lehtakas zenas.
Zaunakas konstrukcijas. Gresni pagatawoti.
Loti zenas wehrtigi.
Amerikas sistema ar patenteteem pahrelabojuumem.
Patihamas stanas.

Leela iswehle
wisu stihgu, sitamo, puhšchamo un mekanisku
instrumentu leelafais krahjums.

Pascha reparaturu darbniza.

Musika.
Karl Oberg.

Labaka un lehtaka eepirščanas weeta preešč
wiseem instrumenteem.

Riga, Wehweru eela Nr. 12.

Behrun musikas instrumenti.

Behrun musikas instrumenti.

Zauns! Piano-harmoniji. Zauns!

Adamo masšinu un welosipedu weifals.

Zaunako sifemu schujamasšinu weifals.

W. Ruth,
Riga,
Kungu eela Nr. 25.

Pilniga galwoščana. ••••• Leh takas zenas. ••••• Pascha darbniza.

K. Lorch & beedr.

Riga, Kungu eela Nr. 22, Dafferberga namā.

Riga, Kungu eela Nr. 22, Dafferberga namā.

Baltijas fabrikatu noliktawa
dabujami
wisadas sortes
audekli,
linu un pakulu dšijas
par fabrikas zenam
pee

K. Lorch & beedr.

Godalgota:
Rigas jubilejas istahde 1901. gada
bronza medals.
Behrwaines lemtošib, istahde 1902. g.
I. godalga.
Kujenes jubilejas istahde 1902. g.
I. godalga.
Londones starptautiska istahde 1902.
selta medals

C. Heidman
schuitu sifmeschanas,
schuhščanas, rot darbu
un fainneezibas
škola,
Riga, Terbatas eela 7.

Zaunu skolneeschu ušnemschana
wijos arodos, ta: schuitu sifmesch.
schuhščana, weščas schuhščana, rot
darbos, špodrpleteščana, kumisa
štrichana un fainneeziba katra
mehnešča 1. un 15. deena.

Tuwatas sinas pašneedi personigi
jeh zaur wehstulem pret 7 tap. pašim.
M1161 Školas preeščneeziba.

**Buhw-
apkalumus,
amatneeku rihfus**

leela iswehle
peedahwa

Pawel S. Popow,
tehrauda pretšču
tirgotawa, M 1556
wairumā un mafās dalās.
Riga,
Grehzneeku eela Nr. 30/32.

J.M. Trofimow,
10, Kungu eela 10.

**Lampas,
Laterni,** M 1545
wijadas sortes.
Zenu rahditaji preešč atfal-
pahrdweieem us wehščanos.

**Behl neweena
schujama maschina**
naw til aštri preeščšamu ee-
mantojuse tilab pee pirzejem
ta pahrdweieem, ta zaur sawu
weentahrscho mehanismu ee-
zeentās

**Original „Victoria“
schujamas maschinas,**
kwas naw lihščas ne Singera ne ar zitu sifemu schujamam
maschinam. Winu iskuriga un weentahrschala konstrukcija ašhita
wijur par labato.

Dabujamas pee
generalpilwarneeta **M. Ruttakas,**
schujamo, adamo masšinu un welosipedu magasina Riga,
Wehweru eela Nr. 30.

Geweħrosjams pirzejem: Katrai ihstai Original „Victoria“
schujamat maschinat atrodas us rotas beš nošahuma Original
„Victoria“ arti wehl M 3. M 186/8

Balkin & Co. Riga,
Karka eela Nr. 13,
pretim Zelgawas-Tukuma wolšalin.

Gehpelu kulmaschinas
wisjaunakas sifemas
preešč 23 zolli platas trumula maschinas pilnigi peeteel 2 širgu dšiuca
špehš. Gari salmu kratitaji un pelawu seeti.
Pahrdoschana us galwoščanu. Zenas wislehtakas.

**Amerikani wehtijamās
maschinas**
ar pezeem spahneem un dšies spahnu šahwu par wislehtakam zenam.
Spezialitate: Masšinu silšnas.
Peena separators „Radiator Kurjer“

**Pirmais un weenigais latweeschu
musikalisks schurnals**

„Deesmu Puhrs“

redigets no Oskara Schepšky, isdots no Dr. phil.
Arnolda Plates.

9. burtņijas faturs:
20. Desas dšeesma masa. (Seeweiechu forim.) Musika Raska Meyer-
Dibersleben.

„Deesmu Puhrs“ masa: beš peesuhščanas 125 tap. par gabu.
ar peesuhščanu 150 " " "

Ušstellejami un naudas wehstules adrešejamas: Bz rop. Pary, uz
saczemņitš žurnala „Дайауу Hyper“.

Deesmu Puhra eksped.

**Ihstās Steiermarkas
kafpostu ehweles,**
pahštama labuma ar došjuma weida šitpeteem naseem, wisados
leelumos, kafpostu greeščanas maschinas ar 4 un 6 naseem. atfal
peenahrschās un eeteiz hospitaleem, fareiwju waldem un kafpostu
tirgotajeem

Johannes Mitschke,
tehrauda pretšču un eerošču
noliktawa, mahjas un lehta rihfu
magasina,
Riga, Kungu eela Nr. 11.

Wjoles no 2—100rbf.
Bezās wjoles no
20—200 rbf., pagatawotas no
wahzu, frantschu un italeeschu
meistareem.
Wiolontschelos no
15—200 rbf.
Bezās wiolontschelos
no 50—200 rbf.

Labakas wahzu un ihstas romeeschu stihgas.
Wišus peederumus preešč wiseem stihgu instrumenteem
peedahwa M 1559

J. Redlicha
anglu magasina.
Speziala nodala un pascha darbniza preešč
musikas instrumenteem.
Išlabojumi un jauni pagatawojumi.
Gudraba Walšsmedalis
Rigas Jubilejas istahde 1901. gada.
Zenu rahditajus isfueedš un isfuhsta beš mahfas.

Tirgotajeem, semlopyeem un amatneekeem
peedahwaju leela iswehle: M 2469

Ahdas, sirgleetas un wilnu,
weenigi labu un teizamu prezj par wislehtakam zenam.
Augšzeeniba **J. Brandt,**
Riga, Suworowa eela Nr. 20,
agratā Lapšinas eebrauhščanas weeta, Butlewitscha mahja.

**Kalku eela Nr. 36, Riga,
Swejneeku tihklu
fabrikas noliktawa.**
Peē Baloscha.

Beedahwaju sawu pahštamo krahjumu kof-
wilnas, linu un wilnas aushamo dšiju,
gatawu tihklu un wadu, deegus un dšijas
preešč teem, kofwilnas un wilnas seku dšiju,
sehgetu deegu un schujamo deegu, wisadas
wates.

D. Antipow,
Riga, Kalku eela Nr. 36.
Luhdsu eewehrot manu adreši.

Pirzeju eewehribai.
Beedahwaju godatai publita selta,
šudraba un tehrauda labatas pulšstee-
nu, regulatorus, modinatājus, seenas
un galda pulšsteeus, Zaunselta pulšste-
nus: Amerikas par 575 tap. un škurigos
Schweizes par 9 rbf. Zaunselta sehdes,
14 karatu, kwas krahju nesad nesaudē.
Balta metala farotes, galda serwisēs
u. t. t., u. t. t.

Lehtā un droščala eepirščana!
Zaunselta pulšsteeus, aci gluhči fa-
sojatus, šlādoju un eeleeku ištuhstoschās
dalās no jaina.

Speziala pulšsteeu išlabošanas
darbniza.

Augšzeeniba
Waldmann Roberts,
Riga, Marijas eela Nr. 10.
Weikals šweideenās atwehrets no pulšsten 1—8.
Katalogus ar nobilbejuumem un zenam isfuhsta us
peepahšjumu M 1555
par brijnu.

K. Kr. Zürgenjona
 restorazija (chdamas istabas 1 trep. augšā.)
 Nr. 11 Kemerejas eelā Nr. 11
 brokastis, pusdeenas un vakarinas kà ori
 ehdeemus pehž kartes.
 Awises Telefons 1002.
 Brecina retaise un aphalposhana.
 Prezes tihai no labakam firmam.

„Mahjas Weefa Mehneschrahta“
 1902. g. 9. burtņizas saturs:

1. Keltija. Stahis no Kallija.
2. Skandiba. No Birneetu Sofijas.
3. Wina Keisarištas Majestates Keisara Nikolaja Aleksandro-wiſcha austruma ſemju zelojuma. Sarafitijs knas E. Uhtomſtis. (Turpinajums).
4. Dima pils. Stahis ij behrnu dīhweš no Garina. Zulf. J. Z.
5. Wehskules par ahrſemju rakſneezību.
6. Zahnis Kriſtitals. No Kallija.
7. Sem pahtagas. Ernſta fon Widenbrucha ſtahtis. (Beigas).
8. Tſhechowa dramas.
9. Weſitais. No Kallija.
10. Zelojuma atminas. No M. Leepas. (Turpinajums).
11. Gaiſha watto. Etahitiņi no J. Mkrateta.
12. Tītai tribe. No Birneetu Sofijas.
13. Deundazijas prozeſi. No P. Kalnina. (Turpinajums).
14. Attehla. No A. Birneeta.
15. Daſchadi rakſti. Profeſors Leopolds Schenkſ t. — Melnais mehriſ. — Wahju dramaturgu honorari. — Krahstaina dīrde. — Meri un labrotiſki. — Tſchiganu tehwijs. — Wiſplehſigalats ſwehſ. — Muſu bildeſ.

Bildes: — Uf deju. No J. Defreggera. (Uf ſewiſchſas lapas).
 — Zudita. No R. Sichelā. (Uf ſewiſchſas lapas).
 — Cela Batawijsā. — Peemineklis Batawijsā. — Zehju pils drupas. — Zehju pils parks.

„Mahjas Weefa Mehneschrahta“ maſā: Weſ peſuhtſchanaſ 2 rbl. 60 kap. par gadu, 1 rbl. 40 kap. par puſgabū, ar peſuhtſchanaſ 3 rbl. par gadu, 1 rbl. 60 par puſgabū.

Burtņija maſā 30 kap.

Apſteļjums un ſindinajums peenam: Ernſta Plates drufatawā Rīgā, pee Petera baſņizas. „Deenas Lapas“ eſpēdijā. Stahru eelā Nr. 13 un ſatrā grahmatu tirgotawā.

Auſtģeentibā Dr. phil. **Arnolds Plates**, „Mahjas Weefa Mehneschrahta“ iſdeweſis.

Sudraba medalis 1901. g. Rīgas Jubilejas iſſtahdē 1901. g.

J. Rudowitza M 2064
 ſirglectu tirgotawa,
 Rīgā, Wehweru eelā Nr. 14.

Leelā iſwehlē: Krewu, angļu un wahju paſuhgi, kraħjumā un uſ paſelleſchana. Gatawi tuiſcheru uſwaki. Wiſi ſirglectu un ſeglineetu peeberumi Baſcha darbņija Stabu eelā Nr. 87. (Stabu un Awotu eelu ſtuhri).

Ed. Zehders, Rīgā.
 Semtopibas maſchinu un laukſaimneezibas rihtu kraħjumš.
 Karla eelā Nr. 11, pretim Lufuma-Zelgawas dīeſjelam,
 peedahwā
Kulmaſchinas,

ar rotu dienamas un tahdas, ar gehpeli dienamas preeſch 2, 4, 6 un wairai ſirgeem ar turkrahli peederigeem gehpeleem, wiſas maſchinas pehž jaunatās un labakās konſtrukcijas ij wiſlabata materiala, wiſu uſ galwoſchannu.

Zahlaſi: wiſadus arklus, ſehlas aparatus, eješchas, ſehjamas maſchinas, ſeena grahbelkus, labibas tībramas maſchinas hehſetu maſchinas, peena ſeparatorus u. t. t.

Lokomobiles un twaika kulmaſchinas,
 jaunatās konſtrukcijas,
 no angļu fabrikas Rich. Garret u. Couo, no 3, 4, 5, 6, 8 un 10 ſirgu ſpehņem.

Jaunakos un wiſlabakos
 peena ſeparatorus
„Planet“ III „Zenith“.
 Wehſtutu adreſe: Ed. Zehder Rīgā. 1022/3

Rīgas Komerzbanka,
 dibinata 1871. gadā.
 Pamata kapitals 5,000,000 rbl.
 Reſerwes kapitals 764,323 „

Bankas walde ir Rīgā, Schkuhru eelā Nr. 31.
 Pilschtas filiales Rīgā:
 Kalku eelā Nr. 21. Grehzneetu eelā Nr. 13.
 Aleksandra eelā Nr. 31 (Buengnerhof).

Maſā lihds turpmatam noſazijumam par
noguldijumeem:

uſ 3 mehneſcheem	4%
„ 6 „	4 1/2%
„ 1 gadu	5%

Walmeeras un aptahrtues publifai
 zaur ſcho teel ſimms darits, ta preeſch

M. Danzigera
 Rīgas twaika kraħotawas un kimifſhas maſgatawas
 bej jau paſtahwoſchſas peenemichanas weetas
Walmeerā, pee M. Lilienthala,
 Leelā eelā, Rīgas weefņizas namā.
 teel atwehrita wehl otra peenemichanas weeta
Walmeerā, pee M. Lilienthala,
 Rīgas eelā Nr. 30 D. Stūrmera mantineetu namā, netahl no
 pareiſtiģigo baſņizas.

Zaur jaunu maſchinu eegahdaſchannu un fabrikas eewehrojamu paplaſchjinaſchannu ſchaj eſſahdē ir eepēhjamis ſewiſchti

wadmālas un puſwadmalas (paſchauſtas drehbes) nepahripehjami labi awkrahdat, turi darbi ori Seemela-Widſemes iſſtahdē ir aihiti par wiſlabateem un apdalwoti ar Miniſtreijas teelo ſudraba medalu, ladehſ ari 3 en. publifa zaur ſcho laipni teel uſaizinata par darba labumu pahreleģinatees. Jenas ir lehtafas par ſatru konſuvenzi.

Speziala muſikas instrumentu
 magasina
D. Makowsky,
 Kauſeelā Nr. 10,
 fanehma un peedahwā lehti

gramofonu
 plates.

Sina!
 Wezas plates
 apmaina pret
jaunam.

M. P. Silleneeks,
 angļu magasina, Rīgā,
 Terbatas eelā Nr. 7.
 peedahwā wiſlehtati: miſina ſatluo un biodas preeſch ſaſtes eewahriſchanas, ſwarus un beſuerno preeſch tirgus un mahſſaimneezibas wajadſibam, petroleſas leħkus, tehjmaſchinas, dſeſo gultas, madraſchus, wiſus leħfa peederumus, wiſu amatneezibas rihtus buhwapalumus u. t. t.

Mechanifki
 melas
 apſtatami un teel pagatarwoti uſ apſelleſchannu Antonijas eelā Nr. 4, pee galbneetu meiſtera Wālera.

Lehti
 pahrdodami:

1 leetota 8 ſirgu ſpehfu ſulama garnitura.
 1 leetots twaika katlis, 400 kw. pehbu furinamas telpas.
 1 leetots twaika katlis preeſch 4 ſirgu ſpehfa twaika maſchinas.
 1 leetota twaika maſchina 4 ſirgu ſpehfa.
 1 leetots motora weloſipeeš.
 1 leetoti motora wahgi preeſch 3 perſonam

Hugo Herm. Meyer,
 Rīgā.
 Leetotu maſchinu nodala.

L. Rosenthals,
 Rīgā, Grehzneetu eelā Nr. 13,
 peedahwā leelā iſwehlē par loti mehrenam jenam

fabatas
pulſtenuš
 maſimos ſelta un ſudraba wahſos.
 Tehrandā niſela, dubie-ſelta pulſtenuš ta ari ſeenas un modinatai pulſtenuš pa-reiſuſſeleteru uſiģa-deju galwoſchannu. Wej tam:
 Zuweilus, ſelta un ſudraba prezes, glihtā iſſtrahdajuma
alfenida prezes,
 eehſch-un ahrſemju fabrikatus, ta ari atpaka ſudrabu. Chdama gaida peederumus no Berndorfa metala preiſchu fabrikas Artur Krupp.
 Konemet wairai uſ reiſi aprehſinu kreetnu rabatu. Iſlabojums iſcearu uſ galwoſchannu. Baſteļejums pa paſtu iſpilda ahtri un apſin gi. M1540

Leſtenes-Drawas
 Biſchtopibas beedriba
 ſwines
 ſwehteen, 22 ſeptembri ſch. g.
 Niterſchafneetu beedr. namā

Gada
ſwehtkus.

Gwehtku akts.
 Weedaliſchanaſ par brihwu.
 Saħtums pīſi. 4 pehž pušd.
 II.

Teatrs.
 Iſtrahdis:
 „Tſchiganecte“
 Statu luģa ij Kurſemneetu ſa-dīhweš 4 zehleenos na Roſentala-Krahmina.
 Tearta ſaħtums pīſi. 6 watarā.
 Senas paraſjas.
 III.

Gwehtku balle.
 Soehlēš weetejā Dannenberga muſſta.
 1601 Preeſchneeziba.